

Kriminaalstatistika 2010

Lisa justiitsministri ettekande juurde prokuratuuri tegevuse kohta

Esitatud prokuratuuri üldkogul, 5. märtsil 2010.a.

1. Registreeritud kuriteod ning lahendatud kuriteod

- Registreeritud kuritegude arv langes 2009. aastal KarS-i jõustumisaja madalaimale tasemele. Esmakordselt vähenes seni pidevalt tõusnud vägivallakuritegude arv. Varavastaste kuritegude arvu kasvatasid eelkõige süstemaatilised vargused kaubanduskeskustes.
- Aasta jooksul kohtueelses menetluses lahendatud kuritegude¹ arv langes 2009. aastal tagasi 2006. ja 2007. aasta tasemele. Kuna aga registreeritud kuritegude arv langes samuti, oli lahendamise määr võrreldes nende aastatega kõrgem: 48,5%.

	2006	2007	2008	2009
Registreeritud kuriteod	51 834	50 375	50 977	48 359
Lahendatud kuriteod	24 276	23 562	26 660	23 478
Lahendamise määr	46,8%	46,8%	52,3%	48,5%

- Kõige kõrgemad lahendamismäärad olid Lõuna ja Lääne ringkondades (vastavalt 59% ja 61%), Viru ringkonnas oli lahendamise määr 50%, Põhja ringkonnas aga 39%. Märnatavalt kasvas kohtusse saadetud isikute arv Riigiprokuratuuri kriminaalasjades (23%).

2. Menetlusliikide struktuur

- Menetlusliikide struktuur võrreldes 2008. aastaga oluliselt ei muutunud. Enimkasutatavateks kohtumenetluse liikideks on endiselt kokkuleppemenetlus ja lühimenetlus, võrreldes eelmise aastaga kasvas neist mõnevõrra esimese osakaal ning kahanes teise osakaal. Üldmenetluses saadetakse endiselt kohtu ette veidi vähem kui kümnendik kahtlustatavaid.
- Isikute arv, kelle suhtes prokurör leppimise tõttu menetluse lõpetas, kasvas võrreldes 2008. aastaga 91-lt 151-ni. Enim kasutatakse lepitusmenetlust Lõuna RP-s.

2009	Kokku		Lõuna RP		Lääne RP		Põhja RP		Viru RP		Riigiprokuratuur	
	Isikuid	Osakaal	Isikuid	Osakaal	Isikuid	Osakaal	Isikuid	Osakaal	Isikuid	Osakaal	Isikuid	Osakaal
KrMS § 201	506	3,2%	160	4,4%	114	4,5%	120	1,9%	112	3,7%	0	0,0%
KrMS § 202	2646	16,9%	530	14,7%	444	17,6%	1152	18,5%	475	15,8%	45	17,9%
KrMS § 203	395	2,5%	24	0,7%	55	2,2%	230	3,7%	85	2,8%	1	0,4%
KrMS § 203 ¹	151	1,0%	54	1,5%	11	0,4%	62	1,0%	24	0,8%	0	0,0%
KrMS § 205	2	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	2	0,8%
Kiirmenetlus	2150	13,8%	436	12,1%	366	14,5%	1029	16,5%	319	10,6%	0	0,0%
Kokkulepe	4040	25,9%	1824	50,6%	889	35,2%	794	12,7%	475	15,8%	58	23,0%
Käskmenetlus	552	3,5%	103	2,9%	148	5,9%	71	1,1%	229	7,6%	1	0,4%
Lühimenetlus	3664	23,5%	77	2,1%	313	12,4%	2280	36,6%	973	32,5%	21	8,3%
Üldmenetlus	1469	9,4%	382	10,6%	184	7,3%	482	7,7%	298	9,9%	123	48,8%

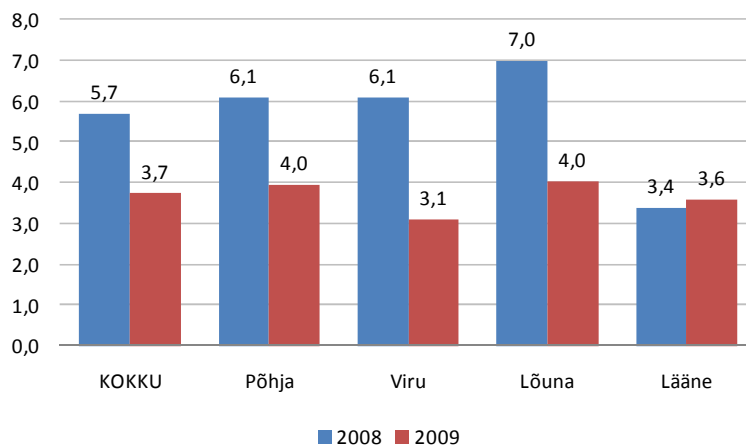
¹ Lahendatud kuritegudeks peetakse neid kuritegusid, mille menetluse prokuratuur otstarbekusest lõpetab (KrMS § 201-205) või saadab kohtusse.

Psüh. sundravi	45	0,3%	18	0,5%	3	0,1%	16	0,3%	7	0,2%	1	0,4%
Kokku	15620	100%	3608	100%	2527	100%	6236	100%	2997	100%	252	100%

- Kokkuleppemenetlust kasutatakse, nagu varemgi, enim Lõuna ja Lääne RPs, lühimenetlust Põhja ja Viru RP-s.

3. Alaealiste menetluspikkus

- Alaealiste jaoks kestis kriminaalmenetlus kohtueelses astmes 2009. aastal 3,7 kuud. Aasta kokkuvõttes suutsid eesmärgi – menetleda alaealiste kriminaalasju keskmisel vähemalt 4 kuuga – täita kõik ringkonnad, ilmselt aitas sellele kaasa ka alaealiste kahtlustatavate arvu märgatav vähenemine. Üle ühe aasta kestis kohtueelne menetlus 2009. aastal iga kahekümneenda alaealise jaoks.

Joonis 1. Kohtueelse menetluse keskmine pikkus kuudes alaealise kahtlustatava jaoks

4. Prioriteetsete kuritegude menetlemine ja kuritegeliku tulu konfiskeerimine

- Hoolimata kuritegude lahendusmäära üldisest langusest on raskete kuritegude lahendamine määr võrreldes eelneva aastaga paranenud. Sama võib öelda ka prokuratuuri võimekuse kohta prioriteetsete kuritegude menetlemisel. Selle üks indikaatoreid on ka sel aastal Riigiprokuratuuri prokuröride väga head töötulemused. Esitades aasta jooksul süüdistuse 203 isikule, on riigiprokuratuur oma tööpanust eelneva aastaga võrreldes suurendanud 23% võrra.
- 2009.a aastal saatis prokuratuur kohtusse 8 asja, kus sai võimalikuks vara konfiskeerimine enam kui 1 miljoni krooni väärtuses. 2008.a oli selliseid asju vaid üks.
- 2009. aastal konfiskeeriti kuritegelikku vara riigi tuludesse ca 10 miljoni krooni väärtuses. Võrreldes 2008. aastaga on konfiskeeritud raha kogusumma paari miljoni võrra väiksem, samas on kriminaalasjade arv, kus konfiskeerimist kasutati mõnevõrra kasvanud (2008: 102 kriminaalasja, 2009: esialgsetel andmetel 132 kriminaalasja). Sarnaselt 2008. aastale olid valdav enamik kriminaalasju, kus vara konfiskeeriti, seotud narkokuritegudega. Samuti oli jätkuvalt kõige enam konfiskeerimisi seotud Põhja RP menetlustega.
- Prokuratuur demonstreeris oma suutlikkust menetleda keerukaid majanduskuritegusid: kohtusse jõudis rekordarv - 5 – kartellikokkulepet käsitlevat kriminaalasja, esimene siseteabe väärkasutamist käsitlev kriminaalasi ning esimene turumanipulatsiooni juhtum.

5. Kurjategijate retsidiivsus

- 2007. aasta andmete põhjal pani aasta jooksul uue kuriteo toime 40% vanglast vabanenud isikutest. Kõrgeim oli retsidiivsus tähtaegselt vabanenuil (48%), madalaim elektroonilise järelvalve alla määratudel (20%).
- Neist süüdimõistetutest, kes ei pidanud oma karistust vanglasse kandma minema, pani aasta jooksul pärast süüdimõistmist uue kuriteo toime 24%. Retsidiivsuse määr on kõrgeim kiirmenetluses lahendi saanud isikute puhul (28%), madalaim aga kokkuleppemenetluste puhul (21%). Madalaim oli retsidiivsus Tartu maakohtus süüdimõistetute puhul, kõrgeim Viru maakohtus otsuse saanuil.
- Isikute, kelle suhtes menetlus otstarbekusest lõpetatakse, retsidiivsuse kogumäär oli 2007. aastal 18%. KrMS § 201 ja 202 alusel lõpetatud kriminaalajade puhul oli see vastavalt 18% ja 16%, KrMS § 203 lõpetamiste puhul aga 36%.
- Retsidiivsus on kõrgeim varavastaseid kuritegusid toimepannutel, madalaim seksuaalkurjategijatel ning narkokuritegusid toimepannutel. Tapmisi ja mõrvu toimepannud isikute retsidiivsuse näitajad on märgatavalt madalamad võrreldes teisi vägivallakuritegusid toimepannud isikutega.